

Handläggare
Susanna Nyttell
Telefon: 08-508 150 29

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2016-06-16

Slutrapport från utvärdering av Skarpnäckslyftet

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Rapporten ”Skarpnäckslyftet – Områdesbaserat socialt arbete för ökad trygghet” läggs till handlingarna.

Maria Laxvik
Tf. stadsdelsdirektör

Lars-Gunnar Winsa
Avdelningschef

Sammanfattning

Skarpnäckslyftet var ett trygghetsprojekt som pågick under åren 2009-2015. Projektet genomfördes i samarbete mellan Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, Polismyndigheten, Stiftelsen På Rätt Väg samt de kommunala bostadsbolagen Stockholms hem och Svenska bostäder. Efter projektperioden har verksamheten inkorporerats i förvaltningens reguljära verksamheter. Ersta Sköndals högskola har haft tre utvärderingsuppdrag i förhållande till projektet. Rapporterna från de två första utvärderingarna presenterades 2011 och 2015. Den tredje utvärderingen presenterades våren 2016, i den bilagda rapporten, där även de två tidigare rapporterna ingår.

Ersta Sköndals två första utvärderingar har utgjort ett viktigt bidrag till utvecklingen av Skarpnäckslyftet. Den tredje utvärderingen kommer att finnas med som ett underlag i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Bakgrund

Skarpnäckslyftet var ett trygghetsprojekt som pågick under åren 2009-2015. Projektet inleddes i stadsdelen Bagarmossen och utökades senare till Skarpnäcksfältet. Då projektet startade fanns en utbredd otrygghet bland boende, och även tilltagande problem med kriminalitet, missbruk, sysslöshet och social problematik bland unga. Projektet genomfördes i samarbete mellan Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, Polismyndigheten, Stiftelsen På Rätt Väg samt de kommunala bostadsbolagen Stockholmshem och Svenska bostäder.

De huvudsakliga beståndsdelarna i projektet var:

- Aktivt och nära samarbete mellan socialtjänsten, föräldrar, ungdomar, frivilligkrafter, skolor, polis och föreningar (Community work)
- Kvalitets- och kompetensutveckling av befintliga ungdomsgårdar för åldersgruppen 13-17 år, i senare skede även parklekar för barn i åldern 7-13 år
- Bagisgården, en ungdomsgård för unga vuxna över 18 år som drivs av Stiftelsen på rätt väg (under 2016 har en liknande satsning inletts på Skarpnäcksfältet)
- Ungdomar utbildas till områdesvärdar och tjänstgör i Bagarmossen och Skarpnäcksfältet, under arbetsledning av Stiftelsen på rätt väg
- Aktiviteter inom det kommunala uppföljningsansvaret, insatser riktade till ”hemmasittare”, feriearbeten m.m.

Projektet genomfördes i två faser, 2009-2012 och 2012-2015. Efter projektperioden har verksamheten inkorporerats i förvaltningens reguljära verksamheter. Det nära samarbetet med bostadsbolagen och samverkan med övriga aktörer fortgår.

Ärendet

Ersta Sköndals högskola har haft tre uppdrag i förhållande till projektet. Rapporterna från de två första utvärderingarna presenterades 2011 och 2015. Den tredje utvärderingen presenterades våren 2016, i den bilagda rapporten, där även de två tidigare rapporterna ingår.

Formativ utvärdering av projektets första fas

Den första utvärderingen syftade till att stödja den fortsatta utvecklingen av projektet, definiera projektets innehåll och de metoder som användes, för att skapa tydlighet för projektets aktörer och underlätta det gemensamma arbetet. I rapporten lyftes många

positiva aspekter med projektet fram, exempelvis att ungdomsgårdarna präglades av en öppenhet som gav goda förutsättningar för ungdomarna att ta kontakt och våga skapa relationer med personalen. Intervjuade ungdomar som deltagit i Skarpnäckslyftet framhöll de professionellas respektfulla bemötande och förmåga att förmedla stöd gällande arbete, studier, boende och liknande. Rapportförfattarna framhöll även att projektet innebar en ”potential för god samverkan, bra klientarbete och ett flexibelt förhållningssätt i stället för ett byråkratiskt bemötande med ungdomar och unga vuxna.”

Några utvecklingsområden som framhölls var genusperspektivet i projektet samt de eventuella riskerna med ett arbetssätt som präglas av närhet, flexibilitet och snabba beslut. Trots att Skarpnäckslyftet beskrevs som ett projekt som riktade sig till alla unga noterade rapportförfattarna att endast unga män hittills hade anställts som områdesvärdar och att dessa tjänster medvetet eller omedvetet ansågs vara avsedda för unga män. Det framhölls att arbetssättet inom projektet skulle kunna innebära ”för snabba”, och ”icke genomtänkta” beslut, på bekostnad av mer långsiktigt fokus. En annan risk ansågs vara att fördelningen av stöd och resurser skulle kunna bli mer godtycklig än i byråkratisk struktur. Likaså framhölls att Skarpnäckslyftet behövde och ville utveckla samverkan med skolväsendet och med föräldrar.

Utvärdering av Skarpnäckslyftet i förhållande till sina målsättningar

Den andra utvärderingen syftade till att undersöka i vilken utsträckning Skarpnäckslyftet lyckats uppfylla sina målsättningar: att öka känslan av trygghet för boende i området och att verka stödjande för ungdomar och deras familjer. Jämförelser med stadsdelar som socioekonomiskt liknar Bagarmossen och Skarpnäck visade att både oron för att gå ut sent på kvällen i området och andelen som upplever att ungdomar stör ordningen hade minskat betydligt mer i Bagarmossen och Skarpnäck än i jämförelsestadsdelarna och i staden som helhet. Det går dock inte att utesluta att förändringarna till viss del kan förklaras av andra faktorer än Skarpnäckslyftet.

Gällande den andra målsättningen bedömde rapportförfattarna att väl utvecklade arbetssätt för att stödja ungdomar och deras familjer hade upparbetats. Några positiva aspekter som lyfts fram är en sammanhållen organisation, gott samarbete mellan olika aktörer, ett systemperspektiv på sociala problem, en aktiv föräldrasamverkan och ett salutogent perspektiv på aktivering och sysselsättning. Det

bedöms vara ”högst troligt att man förebyggt brottslighet och social problematik när det gäller de unga man kommit i kontakt med.”

I utvärderingen konstaterades att en förändring pågick vid denna tid, vilket innebar att man allt mer riktade sig till ”en målgrupp med mindre problematik både av social och av brottslig karaktär.” Rapportförfattarna understryker vikten av att följa upp hur denna förändring påverkar den mer brottsaktiva målgruppen och säkerställa att de får det stöd de behöver.

Skarpnäckslyftet i relation till praktisknära forskning

I den tredje utvärderingen var syftet att undersöka hur projektet utformats i relation till forskningen kring samhällsarbete och kollektiv förmåga, samt ge idéer till hur det framtida arbetet kan utvecklas. Samhällsarbete och kollektiv förmåga handlar om att på olika vis stötta de boende i ett lokalområde så att de själva kan organisera sig för att komma till rätta med sina problem. Rapportförfattarna menar att det finns en vilja inom Skarpnäckslyftet att tillämpa dessa arbetssätt men att ”det mobiliseringsarbete som utgör kärnan i samhällsarbete tycks ännu inte ha fått lika stort utrymme [som andra typer av insatser] även om projektet rört sig i den riktningen”. De framhåller även att den ökade satsningen på öppna mötesplatser, exempelvis i Skarpnäcks kulturhus och på att ytterligare utveckla kontakterna med de boende med romsk bakgrund ”tycks ligga mer i linje ” med forskningen om samhällsarbete och kollektiv förmåga.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg och har behandlats i förvaltningsgrupp 2016-06-09, i rådet för funktionshinderfrågor 2016-06-08 samt i pensionärsrådet 2016-06-09.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Ersta Sköndals två första utvärderingar har utgjort ett viktigt bidrag till utvecklingen av Skarpnäckslyftet. Den tredje utvärderingen kommer att finnas med som ett underlag i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Förvaltningen föreslår att rapporten läggs till handlingarna.

Bilaga

Rapporten ”Skarpnäckslyftet – Områdesbaserat socialt arbete för ökad trygghet” från Ersta Sköndals högskola.